

Sociologie pro speciální pedagogy

Úvod

Lenka Slepíčková

SOCIOLOGIE JE

„Věda o společnosti, společenských jevech, strukturách a procesech a jejich vzájemných vztazích. (...) Každý společenský jev, proces či vztah se může stát součástí předmětu sociologie. (...) Sociologie tyto jevy zásadně zkoumá ve vztahu k jiným sociálním jevům.“ (Velký sociologický slovník 1996: 1018-1019)

„Kvantitativní sociologie (...) přikládá velký význam čítání, měření a kvantitativnímu a formalizovanému vyjadřování souvislostí.“ (Velký sociologický slovník 1996: 1086)

„Směry kvalitativní sociologie (...) za hlavní úkol sociologie pokládají pochopení životního světa a pravidel každodenních činností jiných individuí (sociálních aktérů), včetně jejich motivací, dešifrování významu, které přikládají věcem, procesům, aktivitám a symbolům.“ (Velký sociologický slovník 1996: 1086)

„Sociologie se snaží zjistit, kam společnost směřuje, a nijak zvlášť se jí to nedaří. To, co sociologie říká například o sociálním kapitálu, najdeme už v Balzacovi. To, co nám sděluje o úpadku vzdělanosti, se dočteme v Lewisově románu Babbit. Typickou vlastností sociologie je, že všechno se snaží vyjádřit hodně šroubovaně a nesrozumitelně. Tím teprve má vzniknout dojem té správné exaktnosti. Kdyby sociologové více četli romány, grantové agentury by ušetřily hodně prostředků na výzkumy.“

„A co nám sociologové přinesou? Popíší nám akorát to, co vidíme všichni - jak funguje společnost. K tomu jich není potřebné velké množství. Nebo se možná uplatní někde v marketingových agenturách při zpracování dat. Nevyrobí a nevymyslí nic. A pokud něco vymyslí, tak nějakou blbost.“

Co je a co není sociologie?

V čem se sociologie liší od jiných věd?

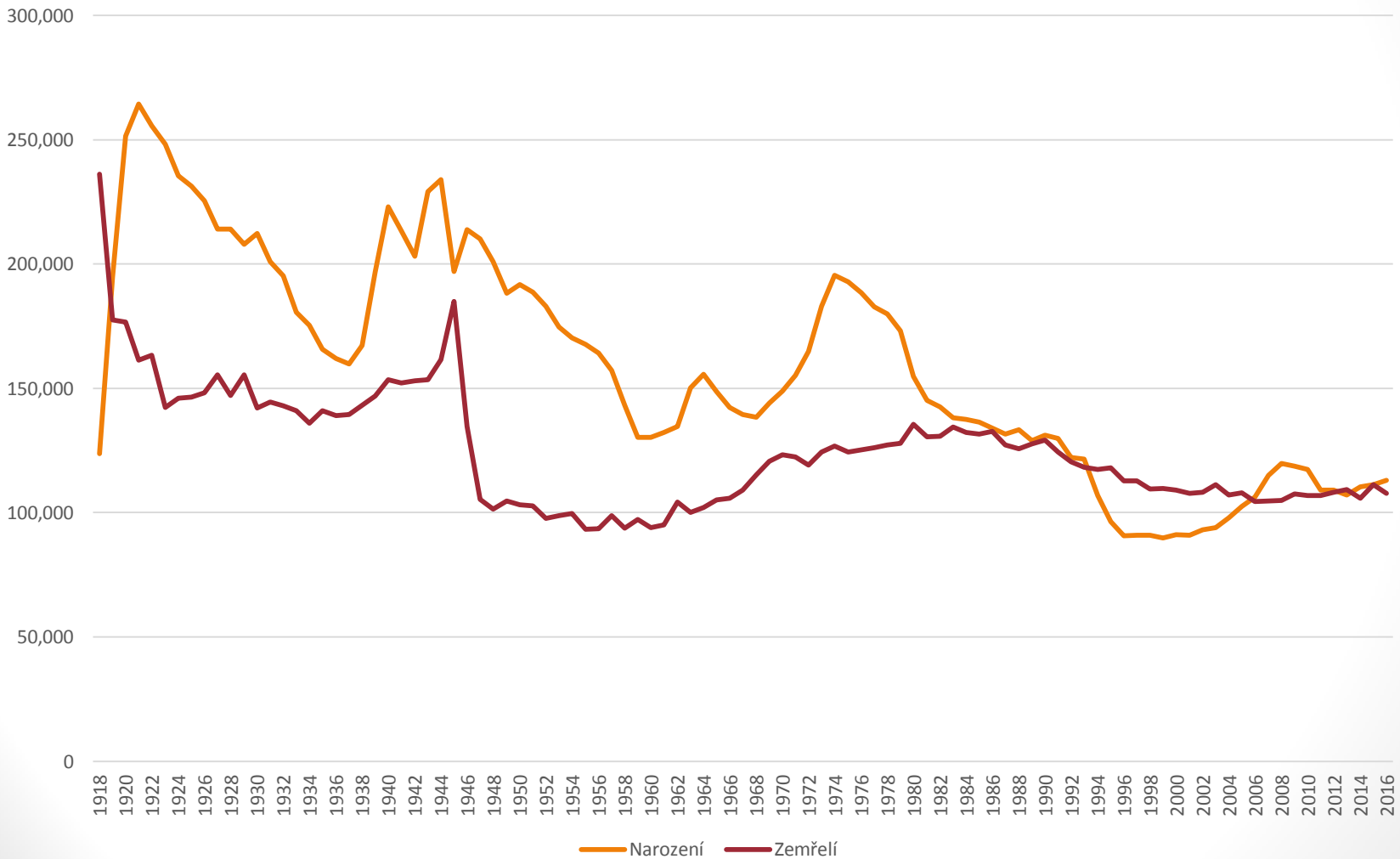
- Má vlastní objekt zájmu?
- Má vlastní metodu poznání?

Co je pro sociologii specifické?

- Lidská jednání jako prvky širších konfigurací; jednání jako chování naplněné smyslem
- Snaha vidět v individuálním sociální, v konkrétním obecné
- Společnost kolem nás a v nás
- Snaha porozumět
- Sociologie jako věda
- Vztah sociologie a zdravého rozumu

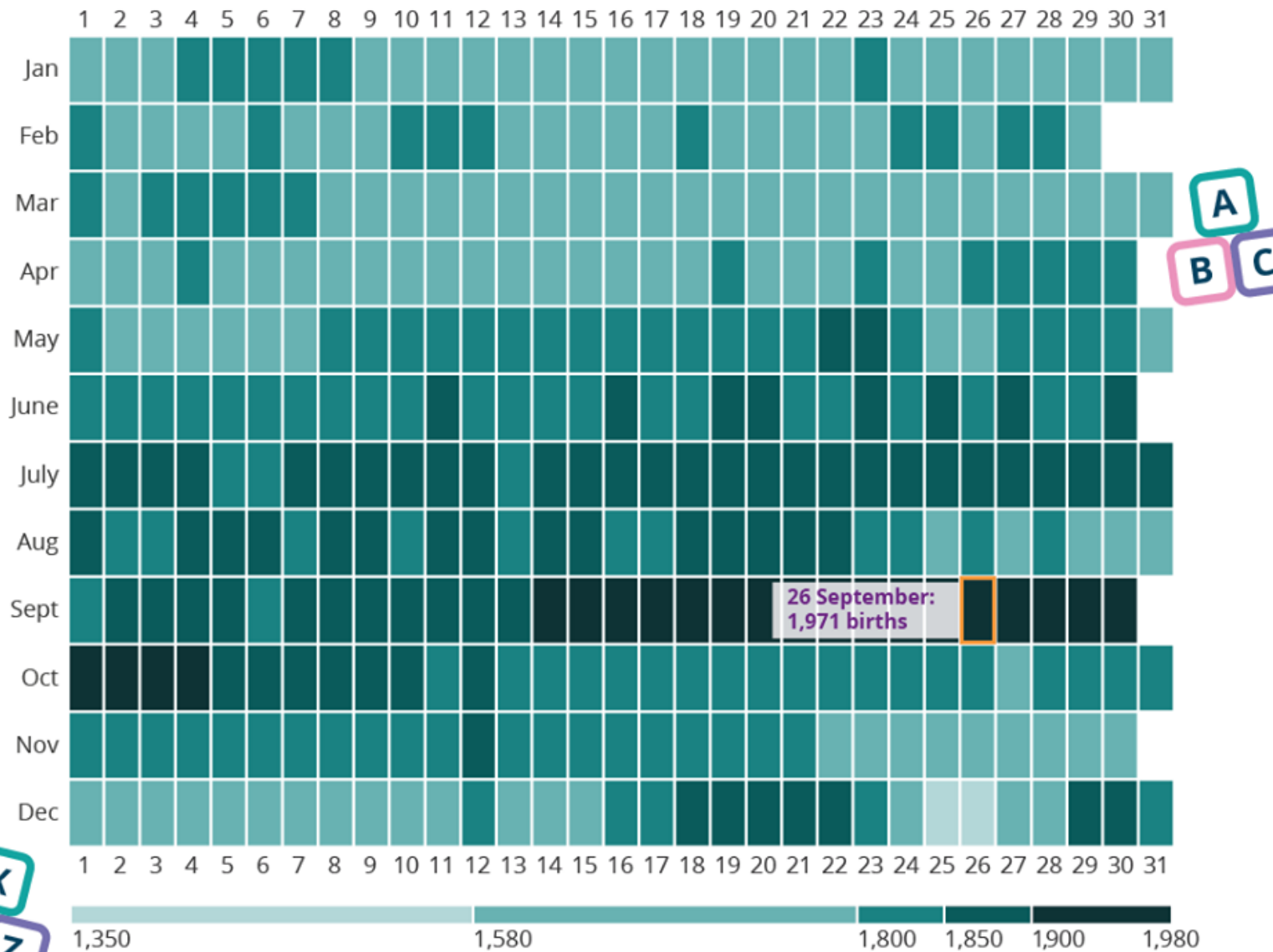
Člověk jako člen sítě ...

Pohyb obyvatelstva (1918 - 2016; ČSÚ)

When are the most popular dates to be born over the last 20 years?

Average number of live births by date in [redacted], 1995 to 2016

Source: Number of live births by date, 1995 to 2016 in [redacted]

čenské

*Fiala, Šimon: [Rasa a gender v letecké historii](http://sociopress.cz/rasa-a-gender-v-letecke-historii/),
<http://sociopress.cz/rasa-a-gender-v-letecke-historii/>*

Deviace jako záležitost společenských norem

Manifestní a latentní funkce

Vzdělání

Spotřeba

Thorstein Veblen: Teorie zahálčivé třídy

Sociologie jako „umění nedůvěry“

„Klást sociologické otázky pak předpokládá, že se člověk chce dívat o něco dál, za běžně přijímané či oficiálně vymezené cíle lidského jednání. Předpokládá to, aby si byl do jisté míry vědom toho, že lidské záležitosti mají různé významové roviny, z nichž některé jsou skryty vědomí každodenního života.“

(Petr Berger, Pozvání do sociologie, str. 34)

Ještě něco?

- Rozvoj kritického myšlení (brání předsudkům, stereotypům a manipulovatelnosti)
- Lepší porozumění světu kolem nás a našemu životu
- Vytvoří senzitivitu, umožní nám vidět dosud neviděné
- Dá se praktikovat každý den

Na rozdíl od loutek máme možnost se v našem pohybu zastavit, ohlédnout se a pochopit mechanismus, který námi hýbe. V tomto aktu spočívá první krok ke svobodě.

Půvab sociologie spočívá v tom, že její perspektiva nám umožňuje vidět v novém světle svět, v němž všichni žijeme své životy.

Petr Berger: Pozvání do sociologie